

POROČILO
O REALIZACIJI TERCIARNEGA PROGRAMA
V OBDOBJU 1-12/2023
za izvajalca:

Univerzitetni klinični center Maribor

1. Pisno poročilo o realizaciji terciarnega programa (Priloga 1)
2. Izpolnjeni obrazci o realizaciji terciarnega programa (Priloga 2)

V Mariboru, dne 23. 2. 2024

Podpis odgovorne osebe


prof. dr. Vojko Flis, dr. med.

Pisno poročilo o realizaciji terciarnega programa

Univerzitetni klinični center Maribor (v nadaljevanju UKC Maribor) izvaja celovito bolnišnično in specialistično ambulantno dejavnost na primarni, sekundarni in terciarni ravni za podravsko regijo, s subspecialnimi oziroma terciarnimi dejavnostmi pa pokriva potrebe severovzhodne Slovenije s pomursko, koroško in savinjsko regijo. Pomemben del terciarne dejavnosti izvaja na področju izobraževanja in usposabljanja medicinskega in negovalnega kadra te regije.

Skladno z določili Uredbe o programih storitev obveznega zdravstvenega zavarovanja, zmogljivostih, potrebnih za njegovo izvajanje, in obsegu sredstev za leto 2023 (Uredba 2023) smo izvajalci Zavodu za zdravstveno zavarovanje Slovenije (v nadaljevanju Zavod) dolžni predložiti vsebinsko in finančno poročilo o realizaciji terciarne dejavnosti za obdobje 1 - 12 2023.

Podatki, ki vam jih posredujemo, zajemajo poročila s področja Terciarja I in II. V nadaljevanju podajamo kratek komentar k vsebini poročila.

Skladno z določili Uredbe 2023 prilagamo izjavo o vključitvi terciarne dejavnosti v Program dela in finančni načrt za leto 2023.

TERCIARNA DEJAVNOST

Terciarna dejavnost je sestavljena iz dveh delov.

Terciar I je sestavljen iz programa učenja in usposabljanja za posebna znanja ter programa razvoja in raziskovanja. Terciar I sestavlja tudi nacionalni register bolezni in nacionalna evidenca ter nacionalna čakalna lista.

Terciar II je sestavljen iz izvedenosti (ekspertnosti) in težavnosti (kompleksnosti). Izvedenost predstavljajo v UKC Maribor dejavnosti subspecialnih laboratorijev, subspecialnih timov ter tematskih interdisciplinarnih konzilijev. Težavnost predstavlja obravnavo pacientov z visoko stopnjo kompleksnosti in napotitve pacientov iz drugih bolnišnic ali ambulant oziroma iz primarne ravni.

TERCIAR I

Področje učenja in usposabljanja

Program učenja zajema podiplomsko izobraževanje: specializacijo in doktorat.

V skladu z navodili se v Poročilu o realizaciji terciarnega programa 1 - 12 2023 ne prikazuje realizacije dodiplomskega izobraževanja (izobraževanje za študente Fakultete za zdravstvene vede v Mariboru, Medicinske fakultete Univerze v Mariboru in Ljubljani, Fakultete za zdravstvene vede Ljubljana, Fakultete za zdravstvene vede v Celju, Visoke šole za zdravstvene vede Slovenj Gradec in Evropski center Maribor). Prav tako se več ne prikazuje mentorstva za pripravnike.

Aneks št. 2 k Splošnemu dogovoru za leto 2013 je v 25. členu določil brisanje 1. alineje: dodiplomsko izobraževanje – klinični del (fakultete, visoke in višje šole za zdravstvene delavce in sodelavce) in javno zdravje v 1. točki 2. odstavka 13. člena Priloge BOL II/b. S to spremembo Splošnega dogovora je v programu učenja v okviru Terciarja I ostalo le podiplomsko izobraževanje: specializacija, znanstveni magisterij in doktorat. Tudi programa podiplomskega izobraževanja znanstveni magisterij ni več možno vpisati.

Ta sprememba je bistveno okrnila vsebino terciarne dejavnosti. Dodiplomsko izobraževanje - izvajanje kliničnih vaj za študente medicinske fakultete in drugih fakultet za zdravstvene vede je bistven sestavni del terciarne dejavnosti na področju učenja in usposabljanja bodočih zdravstvenih delavcev. Učenje medicine poteka ob bolniški postelji, zato je neločljivo od dela z bolniki. Učitelji so vrhunski strokovnjaki na svojem strokovnem področju, obenem pa opravljajo tudi delo zdravnika. Učenje medicine in drugih zdravstvenih strokovnjakov poteka ob vsakodnevem delu v bolnišnici ali ambulanti. Učitelji vseh zdravstvenih poklicev opravljajo vizite skupaj z učenci, pregledujejo bolnike, diskutirajo o različnih načinih zdravljenja in diagnostike, skupaj z učenci rešujejo klinične probleme hospitaliziranih bolnikov, organizirajo seminarje in klinično-patološke konference. Študente učijo različnih praktičnih veščin (posegov, tudi operativnih), načinov kontakta z bolniki, sporočanja slabih novic, informiranja bolnikov o bolezni in poteku zdravljenja, etičnih vrednot itd. – vse kar bodo bodoči zdravstveni strokovnjaki potrebovali pri svojem delu.

Ker je dodiplomsko izobraževanje bistven sestavni del terciarne dejavnosti na področju učenja, ki je glavni del Terciarja I, UKC Maribor in druge terciarne bolnišnice preko Združenja zdravstvenih zavodov Slovenije, vsako leto predlagajo, da se dodiplomsko izobraževanje ponovno vključi v Terciar I.

Čeprav dodiplomsko izobraževanje trenutno uradno ni sestavni del terciarne dejavnosti, smo v UKC Maribor za svoje potrebe izračunali stroške dodiplomskega izobraževanja, ki so znašali v letu 2023 4.212.123 EUR.

Pri izračunu plač mentorjev smo uporabili dejansko bruto vrednost ure, izračunane iz dejanskih bruto urnih postavk plač vseh mentorjev, posebej za zdravnike (51,33 EUR) in posebej za medicinske sestre, fizioterapevte, radiološke inženirje, farmacevte in živilske tehnike (26,39 EUR).

Za prikaz mentorstev pri podiplomskem izobraževanju specializantov, smo uporabili podatke Zdravniške zbornice Slovenije, saj ta vodi in delno zagotavlja sredstva za glavne in neposredne mentorje. V tabeli Specializacija, smo prikazali število vseh mentorstev v UKC Maribor in vrednost, ki je financirana preko razdelilnika Zdravniške zbornice Slovenija in za enak obseg mentorstev, vrednost ki je dodatno financirana iz sredstev UKC Maribor za terciar (izločena sredstva financirana preko razdelilnika Zdravniške zbornice Slovenija).

V tabeli Program učenja - podiplomski študij - poimenski seznam je v stolpcu Ime in priimek specializanta, zapisanih 687 specializacij (247 glavnih mentorstev in 440 neposrednih mentorstev) ter 125 vpisanih na doktorski študij. V stolpcu Ime in priimek mentorja je zapisan mentor k vsaki od 687 specializacij in 125 doktoratov. Specializanti so razvrščeni k pripadajočemu mentorju. Isti specializant je lahko zapisan večkrat, saj lahko ima v UKC Maribor glavnega mentorja in/ali enega ali več neposrednih mentorjev.

Od 476 enoličnih specializantov, ki so v UKC Maribor opravili 687 specializacij, jih ima 41 v UKC Maribor samo glavnega mentorja, 229 specializantov ima samo neposredno mentorstvo (enega ali več neposrednih mentorjev menjaje) in kar 206 je takih, ki imajo v UKC Maribor tako glavno kot neposredno mentorstvo (enega ali več neposrednih mentorjev menjaje).

V UKC Maribor smo imeli v letu 2023 268 mentorjev. 46 je takih, ki so nastopali samo v vlogi glavnega mentorja, 73 je takih, ki so bili tako glavni kot neposredni mentorji in 149 zaposlenih zdravnikov, ki so nastopali samo v vlogi neposrednih mentorjev, v različnih časovnih obdobjih, za 687 specializacij (476 specializantov).

Kadar glavni mentor ni zaposlen v UKC Maribor in ima specializant pri nas enega ali več neposrednih mentorjev, smo v stolpcu z mentorji za lažji prikaz zapisali samo enega neposrednega mentorja. V stolpec Mentorstvo za: smo zapisali, za kakšno vrsto neposrednega mentorstva gre. Vlogo neposrednih mentorjev opravljajo zaposleni zdravniki UKC Maribor menjaje, odvisno od trajanja in vrste specializacije. Zadnja leta, je dosledno vodenje evidenc o specializantih in mentorjih še posebej zahtevno, saj se zaradi sprotne reorganizacije dela, planirana organizacija in oblika dela spreminja.

Dodatno pojasnjujemo, da so med specializanti in tistimi, ki delajo doktorat zapisani tudi zaposleni zdravniki UKC Maribor, ki lahko hkrati nastopajo v vlogi mentorjev drugim specializantom (takrat so zapisani v stolpcu pod mentorji). Gre za starejše zdravnike specialiste, ki opravljajo še specializacijo iz druge specialnosti in take, ki so dodatno vpisali doktorat.

Kadar vpisani na doktorski študij, nimajo glavnega mentorja iz UKC Maribor ali posebej izbranega neposrednega mentorja, vlogo neposrednega posvetovalnega mentorja prevzame predstojnik oddelka, vodja enote ali njegov namestnik, kjer vpisani na doktorski študij dela.

Področje usposabljanja za posebna znanja

Prenos znanja in najnovejših dognanj naših strokovnjakov ter prirejanje strokovnih srečanj - tečajev, seminarjev, simpozijev, kongresov, predavanj, delavnic, sestankov, razstav in ostalih oblik strokovnih srečanj - prispeva k večji uveljavitvi strokovnih dosežkov in spoznanj, ustvarjenih v UKC Maribor.

Program usposabljanja za posebna znanja obsega usposabljanja v smislu prenosa znanja in najnovejših dognanj iz prakse in literature v prakso na konkretnem zdravstvenem področju.

Vsebine teh usposabljanj so primerne za podaljševanje licence zdravnikom in so priloga Pogodbe o izvajanju programa zdravstvenih storitev za pogodbeno leto 2023.

Po razglašeni epidemiji in Odloku Vlade RS o ukrepih za zaježitev in obvladovanje epidemije COVID-19 v letu 2021, ko usposabljanja za posebna znanja niso potekala kot načrtovano, so bila odpovedana, predstavljena ali pa so potekala elektronsko (webinar), se je v zadnjih dveh letih stanje normaliziralo in so usposabljanja ponovno potekala v večjem obsegu in v živo. Še vedno pa ni odzivov in pridobljenih soglasij pristojnih RSK.

Področje razvoja in raziskovanja

Področje razvoja in raziskovanja po definiciji spada v Terciar I in vključuje področje raziskovalnih projektov. V UKC Maribor spodbujamo znanstveno - raziskovalno in publicistično delo. V poročilu so zajeti raziskovalni projekti, katerih naročnik je ARRS, EU ter UKC Maribor.

Vsebina je priloga Pogodbe o izvajanju programa zdravstvenih storitev za pogodbeno leto 2023 ter Programa dela in finančnega načrta za leto 2023.

Vrednost realizacije v letu 2023 je nižja od planirane, saj nismo bili izbrani na vseh EU in ARRS razpisih, na katere smo se prijavi in planirali sredstva. Večina projektov na katerih smo bili izbrani, so začeli potekati šele z mesecem oktobrom oz. novembrom 2023. Dva od projektov, ki sta bila izbrana na razpisu v letu 2023, pričneta z letom 2024. Dodatno se v letu 2023 še niso pričeli izvajati interni raziskovalni projekti, za katere je bil razpis v novembru 2023.

Skladno z Navodili za poročanje mora za končane projekte recenzent podati svoje mnenje o projektu, ki mora biti tudi javno objavljeno. Poleg mnenja morata biti razvidna tudi naziv recenzenta in datum objave. Pri internih raziskovalnih projektih zaključno poročilo pripravi vodja projekta, realizacijo projekta pa pregleda in oceni predstojnik Oddelka za znanstveno raziskovalno dejavnost (recenzent), ki to potrdi z datumom in podpisom na zaključnem poročilu.

Seznam aktualnih mednarodnih, nacionalnih in internih raziskovalnih projektov in tudi seznam zaključenih projektov s poročili, objavljamo na spletni strani UKC Maribor, v rubriki Obvestila/Projekti in raziskave:

<https://www.ukc-mb.si/obvestila/projekti/zakljuceni-raziskovalni-projekti>

TERCIAR II

Terciar II sestavljata **težavnost** (kompleksnost) in **izvedenost** (ekspertnost).

Težavnost predstavlja obravnavo pacientov z visoko stopnjo kompleksnosti obravnave, vključno z napotitvami pacientov iz drugih bolnišnic ali specialističnih ambulant. Za določitev pacientov z največjo stopnjo kompleksnosti obravnave je potrebno določiti kriterije za ta izbor. Osnovni kriterij za izbor je nabor t.i. terciarnih posegov, ki se izvajajo v največji meri samo v terciarnih bolnišnicah, saj so praviloma povezani s kompleksno obravnavo najzahtevnejših pacientov. Za zagotavljanje najvišje ravni zdravstvene obravnave pacientov je potrebno razpolagati z visoko usposobljenimi multidisciplinarnimi timi in organiziranim delovanjem specializiranih diagnostičnih enot in laboratorijev.

Izvedenost obsega:

- najvišjo stopnjo usposobljenosti zdravstvenih timov na posameznem strokovnem področju (subsposobni timi), vključno s podpodročji (subspecializacija);
- ozko specializirane laboratorije, diagnostične in terapevtske enote;
- trajno ali občasno horizontalno povezanost več strok za najboljše reševanje problemov zdravstvene oskrbe (interdisciplinarni ekspertni konziliji).

Subspecialni timi

So visoko specializirani timi strokovnjakov, ki načrtujejo in izvajajo celovito zdravstveno obravnavo redkih in zapletenih bolezni.

Prikazanih je 43 subspecialnih timov UKC Maribor različnih specialnosti, število članov v posameznem timu, število opravljenih ur, bruto plača, amortizacija in materialni stroški. Posebej pa izobrazba članov tima ter delež delovnega časa za delo v timu.

V tabelah s subspecialnimi timi smo pod izobrazba članov prikazali običajno izobrazbeno strukturo enega tima in število članov vseh timov ter vse opravljene ure vseh timov v letu, saj delo na nekaterih oddelkih opravlja več kot en tim. Oddelki, kot je Klinični oddelek za kardiokirurgijo, Oddelek za kardiologijo in angiologijo ter Oddelek za reproduktivno medicino in ginekološko endokrinologijo, opravljajo veliko število storitev, ki so terciarne narave. Na primer operacije na odprtem srcu opravlja več kot en tim, prav tako več timov opravlja koronarografije in PTCA, kot tudi ginekološke posege in postopke reproduktivne medicine (OBMP). Zato je število opravljenih ur večje in ne predstavlja samo dela enega tima te vrste subspecialnosti.

V poročilu o izvajanju terciarne dejavnosti smo predpostavili, da so subspecialni timi praviloma vezani na terciarno obravnavo pacienta. Zato so v poročilu vključeni tudi v evidenco terciarne obravnave po pacientu v vrednosti 23.489.942 EUR.

Subspecialni laboratoriji

So subspecialni laboratoriji, ki so specializirani za opravljanje terciarnih storitev oz. storitev za redke in kompleksne bolezni. Naveden je naziv subspecialnega laboratorija, terciarne storitve ki jih opravljajo, število zaposlenih, ki opravljajo te storitve (poimenska sestava članov, izobrazba) in število ur, ki jih opravijo. Prikazana je bruto plača, amortizacija opreme in stroški reagentov za omenjene storitve, v skupni vrednosti 8.105.519 EUR. V poročilu o izvajanju terciarne dejavnosti smo predpostavili, da so nekatere storitve teh laboratorijev vezane tudi na terciarno obravnavo pacienta. Zato so v vrednosti 3.646.168 EUR upoštevane tudi v evidenci terciarne obravnave po pacientu.

Tematski interdisciplinarni konziliji

Kot tematski interdisciplinarni konziliji so prikazane skupine strokovnjakov iz različnih zdravstvenih področij, ki se sestajajo redno v določeni sestavi na opredeljeni lokaciji z namenom izmenjave mnenj in izkušenj o načinu obravnave najzahtevnejših pacientov iz svojega področja. Prikazani so po številu opravljenih ur ter številu članov (seznam imen, priimkov in izobrazba za posamezne člane teh konzilijev), v skupni vrednosti 720.903 EUR. V poročilu o izvajanju terciarne dejavnosti smo predpostavili, da so nekateri konziliji vezani tudi na terciarno obravnavo pacienta. Zato so v vrednosti 220.754 EUR upoštevani tudi v evidenci terciarne obravnave po pacientu.

Evidenca terciarne obravnave po zavarovani osebi – težavnost

Izvajalci smo k že vzpostavljenim evidencam dolžni vzpostaviti in poročati podatke iz evidence storitev po zavarovani osebi (ki je bila terciarno obravnavana), iz katere je razvidno: identifikator obravnave in storitve, datum sprejema in datum odpusta iz bolnišnice, šifra obračunske storitve, ki jo je UKC Maribor obračunal za zavarovano osebo, planska cena za enoto mere, obračunana vrednost storitve (skupaj OZZ+PZZ) ter specifikacija dejanskih stroškov obravnave ločeno po kalkulativnih elementih (stroški skupaj, plače (II. bruto), materialni stroški, amortizacija) ter na nivoju podprogramov (npr. strošek subspecialnega laboratorija, strošek subspecialnega tima in strošek interdisciplinarnega konzilija).

Za zavarovano osebo je bilo potrebno navesti tudi podatek o napotitvi zavarovane osebe ob zaključku obravnave (1-domov, 2-v drugo bolnišnico, 31-na drug tip obravnave v isti bolnišnici, 32-druga premestitev v isti bolnišnici, 4-na rehabilitacijo v drugo bolnišnico ali zdravstveni zavod, 5-v dom za ostarele ali socialni zavod, 6-na lastno odgovornost, 82-zavarovana oseba je umrla in je obducirana, 83-zavarovana oseba je umrla in ni obducirana).

V sodelovanju z drugimi terciarnimi bolnišnicami smo v UKC Maribor pripravili seznam posegov, ki opredeljujejo paciente z največjo stopnjo kompleksnosti obravnave (terciarni posegi). Na osnovi seznama 543 terciarnih posegov, smo v UKC Maribor pristopili k izdelavi stroškovne analize za leto 2023. Pri tem smo na eni strani upoštevali podatke o zdravljenih pacientih, na drugi strani pa stroške poslovanja UKC Maribor v letu 2023.

Ob upoštevanju izbranih posegov se je v stroškovni analizi UKC Maribor med paciente z največjo stopnjo kompleksnosti obravnave v letu 2023 uvrstilo 10.552 pacientov s 17.822 terciarnimi posegi. Pacienti z največjo stopnjo kompleksnosti obravnave so pacienti, pri katerih je evidentiran vsaj en poseg iz seznama 543 posegov.

V stroškovni analizi so bili na paciente razporejeni materialni stroški, stroški dela in amortizacija za čas bivanja pacienta v bolnišnici. Skupni stroški zdravljenja terciarnih pacientov v UKC Maribor so v letu 2023 znašali 88.664.803 EUR. Od tega znaša ocenjena izvedenost za terciarne paciente (paciente z visoko stopnjo kompleksnosti obravnave) v letu 2023 27.356.863 EUR.

Nato je sledila primerjava z vrednotenjem teh pacientov v sistemu SPP. Za navedene paciente je bilo obračunanih 30.751 uteži, ali povprečno 3,53 uteži na pacienta. Za ovrednotenje uteži je bila uporabljena cena uteži 1.687,85 EUR, kar predstavlja povprečno ceno slovenske uteži v letu 2023. Ob upoštevanju te cene in dogovorjenih enotnih cen so bili pacienti z največjo stopnjo kompleksnosti obravnave ovrednoteni na 63.590.677 EUR.

Realizirana vrednost LZM za paciente z visoko stopnjo kompleksnosti obravnave znaša 3.740.769 EUR.

V nadaljevanju so prikazani podatki za vseh 10.552 pacientov:

Št. terciarnih storitev pri pacientih	17.822
Št. pacientov s terciarnimi storitvami	10.552
Skupaj št. BOD	85.869
Št. uteži	30.751
Povprečna utež	3,53
Materialni stroški	50.833.150 EUR
Stroški dela	35.019.664 EUR
Amortizacija	2.811.988 EUR
Skupaj stroški UKC Maribor	88.664.803 EUR
<i>od tega za izvedenost:</i>	
<i>Stroški subspecialnih timov</i>	<i>23.489.942 EUR</i>
<i>Stroški laboratorijskih storitev</i>	<i>3.646.168 EUR</i>
<i>Stroški interdisciplinarnih konzilijev</i>	<i>220.754 EUR</i>
Skupaj za izvedenost	27.356.863 EUR
Vrednost storitev OZZ+PZZ (sekundar)	63.590.677 EUR

Težavnost predstavljajo najbolj zahtevna bolnišnična zdravljenja, kjer stroški presegajo zaračunano vrednost. Stroški težavnosti so v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 malenkost nižji.

Glede na umiritev epidemije COVID-19 iz preteklih let, so bili v letu 2023 izvedeni že tudi nenujni oz. posegi z nižjo kompleksnostjo obravnave. Opravljenih je bilo več terciarnih storitev z nižjo utežjo, kar je znižalo povprečno terciarno utež.

Zaradi vedno manj obravnavanih COVID pacientov, so se stroški težavnosti in vrednost COVID dodatkov v letu 2022 v primerjavi z letom 2021 znižali za več kot 4 milijone EUR, v letu 2023 v primerjavi z letom 2022 pa za dodaten milijon.

V letu 2023 je bilo opravljenih več storitev z največjo stopnjo kompleksnosti obravnave z dogovorjenimi enotnimi cenami/dodatki.

PRIKAZ PODATKOV OPRAVLJENE TERCIARNE DEJAVNOSTI

V nadaljevanju prikazujemo osnovne postavke terciarne dejavnosti v UKC Maribor za leto 2023. Podrobnosti so navedene v priloženih tabelah priloge 2.

	Vrednost v EUR
Program Terciar I	
1. Učenje	6.747.190
2. Usposabljanje za posebna znanja	302.467
3. Razvoj in raziskave	775.978
4. Nacionalni register bolezni in nacionalna evidenca	
5. Nacionalna čakalna lista	
Skupaj	7.825.635
Program Terciar II	
6. Subspecialni laboratorij	8.105.519
7. Subspecialni timi	23.489.942
8. Interdisciplinarni konziliji	720.903
9. Težavnost	-2.282.737
Skupaj	30.033.627
Skupaj Terciar I in II	37.859.262

Z realizacijo terciarja I v vrednosti 7.825.635 EUR in terciarja II v vrednosti 30.033.627 EUR, smo presegli dogovorjeni plan terciarja I (7.745.267 EUR) za 1 % in terciarja II (24.144.658 EUR) za 24 %.

ZAKLJUČEK

Poročilo o izvajanju terciarne dejavnosti v UKC Maribor za leto 2023 smo skušali pripraviti čimbolj celovito. Pri tem smo upoštevali definicije terciarne dejavnosti iz Uredbe 2023 in Navodil za poročanje ter izkušnje, pridobljene pri pripravi poročil preteklih let.

Podrobnejši vsebinski pregled in finančno ovrednotenje terciarne dejavnosti v UKC Maribor je prikazano v prilogi tega poročila.

Poročilo pripravili:

- Svetovalka Ekonomsko-analitske službe
mag. Aleksandra Pernat, univ. dipl. ekon.
- Strokovni sodelavec Ekonomsko-analitske službe
Žiga Starčevič, mag. posl. ved
- Strokovni sodelavec Oddelka za medicinsko statistiko
Mihael Jančič, univ. dipl. ekon.

Vodja Ekonomsko-analitske službe

Mirko Majhenič, mag. posl. ved.

Strokovna direktorica UKC

prof. dr. Nataša Marčun Varda, dr. med.

v. d. generalnega direktorja UKC

prof. dr. Vojko Flis, dr. med.

